СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 237. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 11. жовтня 1930. VOL. XXXVIII. No. 237. Jersey City, N. J., Saturday, October 11, 1930. THREE CENTS.

ЛІТАКОМ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТІЙСЬКИЙ ОКЕАН

ГАРБОР ҐРЕЙС (Нюфоундленд). — Капітан Ероль Бойд з Канади і ляйтнант Ґери Конор зі Злучених Держав полетіли до Анґлії на літаку „Колюмбія", тімсамім, який уже раз перелетів Атлянтійський океан разом з летуном Чемберлейном.

З метеорольоґічної стації подають, що летуни мають добру погоду й готові долетіти до цілі.

ОДНІ И ДРУГІ ПЕВНІ ПОБІДИ.

САО ПАВЛЬО (Бразилія). — Уряд заповідає, що федеральні війська знищать повстанців, а повстанські проводарі запевняють, що правительство не має ніяких шансів на виграну.

Одно певне, що обидві сторони готуються до рішаючого бою, та що в краю величезний заколот.

ПЕРЕПОЛОХ НА БІРЖІ.

НЮ ЙОРК. — Сталева промисловість, яка на біржі є мірилом промислової експансивности, підупадає. Теперішня продукція є найменшою за останні 7 літ. Вже того доволі, щоби почали падати біржеві папери вниз. Ситуація погіршилася ще з того боку, що збанкротувала брокерська фірма, відома від 51 літ зі своєї солідности.

Ті дві події викликали паніку на біржі й папери попадали нижче ніж серед найбільшого краху в листопаді минулого року.

ПРОБНИЙ БУДЖЕТ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Вже виготовлено пробний буджет Ню Йорку на 1931 рік, який виносить величезну суму: $615,869,038.30.

ЗГОЛОШУЙТЕ ДОРОГОЦІННОСТИ!

НЮ ЙОРК. — Ірвінґ Буш, президент „Буш Термінал" з Бруклина, повернув з пошлюбної подорожі з Европи і не зголосив привезених з собою дорогоцінностей вартости $40,000. Цлові урядовці були повідомлені, що Буш закупив більшу скількість дорогоцінностей.

За те, що він їх не зголосив, заплатив титулом цла й кари $83,000.

РУЗВЕЛТ ВИПРАВДУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Ґовернор Рузвелт подає в заяві, що він іменував суддею Бертенія на поручення демократичної орґанізації нюйорської округи, а Кратера на поручення Адвокатської Палати.

Обидва судді є тепер обжаловані за корупцію. Кратер утік.

ЗА РОЗБУДОВУ ДОРІҐ.

ВАШИНҐТОН. — На „Інтернешенел Род Конґрес" говорив секретар Гайд про потребу добрих доріг, бо злі дороги, з огляду на величезний автомобілевий рух, коштують більше ніж добрі.

АРХИТВІР ПРИРОДИ.

АТЛЕНТИК СИТІ. — Бувший кулачний чемпіон Тані підніс у своїй промові до делеґатів „Нешенел Рікріейшен Конґрес", що здоровий ум у здоровім тілі є те, до чого ми повинні змаґати, бо в цей спосіб витвориться людина, яка буде архитвором природи.

ЧИ ПРОДАВАТИ ЛІТАКИ БРАЗИЛІЇ?

ВАШИНҐТОН. — Бразилійський уряд задумує закупити у Злучених Державах більшу скількість літаків для бомбардовання повстанців. Вашинґтонський уряд заявляє, що Америка може доставляти Бразилії літаки, бо вона не визнає бразилійської революції.

ВЧИТЬСЯ ЗБИРАТИ МІЛІОНИ.

КЕНЗАС СИТІ.—Лі Филипс мол., син нафтового маґната Л. Ф. Филипса, повернув з довгої подорожі довкола світа, а тепер натягнув „оверґози" і помпує ґазоліну на одній зі стацій своєї компанії, щоби в той спосіб зачати обзнакомлюватися з бизнесом, який одідичить по батькови.

НІМЦІ БУДУТЬ ПЛАТИТИ.

НЮ ЙОРК. — Гайлмар Шахт, бувший президент німецького державного банку, виголосив на лончі „Бонд Клоб" промову, в якій підніс, що Німці заплатять точно всі свої приватні чи державні зобовязання, які затягнули по війні. Дав одначе до пізнання, що це не відноситься до репарацій, бо ті платитимуть так довго, поки зможуть.

Шахт назвав Німців терпеливим народом, звиклим до порядку, і тому, говорив він, є глупотою думати про якусь революцію в Німеччині.

ТАҐОРЕ ХВАЛИТЬ СОВІТСЬКІ ШКОЛИ.

НЮ ЙОРК. — До Америки прибув Рабіндранат Таґоре, індійський поет і фільософ. Він каже, що відвідав Росію, в якій припала йому до вподоби совітська метода виховання мас. Він каже, що вона придалась би Індії, де панує загальна темнота.

КРИТИКУЄ ЗМЕНШЕННЯ МАРИНАРКИ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Копленд виступив проти того, щоби департамент маринарки звільняв зі служби 4,800 маринарів, коли тепер і так є доволі безробітних.

ЩЕ ОДИН РЕКОРД ГОКСА. ЗДАВАВ ІСПИТ ЗА ДРУГОГО.

Капітан Ґокс відбув лет з Филаделфії до Ню Йорку на протязі 20 мінут. Це небувалий досі рекорд. Він спішився, щоби чимскорше привести до Ню Йорку фотографічні знимки з бейзболової гри, на якій вирішилося чемпіонство.

Ґотово прийти до карного доходження проти одного ученика, котрого приловлено на тім, що він здавав у Джеймс Медисон Гайскул у Ню Йорку іспит з еспанської мови за другого свого товариша.

ЩО РОБИТИ З МОЛОДИМИ ЗЛОЧИНЦЯМИ?

Вереснева велика лава присяжних суддів повіту Кинґс (Ню Йорк) у своїй заяві заявляється проти замикання винуватих хлопців у тюрми або давати до домів поправи, а за замикання їх у карних школах, уладжених на взір військових шкіл, які й стояти мають під командою підофіцирів фльоти й армії. Присяжні кажуть, що хлопці, яких висилається до тюрми, стрічаються там зі старими злочинцями та самі перетворюються в затверділих злочинців.

НОВА ПРОТИРЕЛІҐІЙНА КАМПАНІЯ НА УКРАЇНІ.

Орґанізація „воюючих безбожників" постановила підняти нову протирелігійну акцію на Україні. Між 15. вересня і 15. жовтнем виконуватиметься цю кампанію на цілім терені України, особливо між Жидами. В цьому часі припадають жидівські свята і орґанізації хочуть заставити Жидів, щоби вони ці свята бойкотували. В своїм відклику жадає орґанізація, щоби Жиди не покидали своїх робітень і не відвідували синаґоґи. Від пролетарських жидівських професіональних орґанізацій жадається, щоби вони взяли участь у протирелігійним поході.

АВТЕНТИЧНИЙ ПОРТРЕТ ІСУСА ХРИСТА?

Як відомо, досі християнський світ не мав автентичного портрету свого вчителя, а образи Христа повстали аж в кілька століть по розпяттю Ісуса. Але перед 25 роками знавець античного мистецтва Адольф Фуртвенґлер, закупив у грецького купця голову Ісуса Христа, різьблену з алябастру, а цю голову найдено в катакомбах у Єрусалимі і перевезено до музею в Мюнхені. Адольф Фуртвенґлер твердив відразу, що ця алябастрова голова це автентичний портрет Христа, але цілих 25 літ це твердження було недоказане. Професор Франц Вольтер зацікавився цією справою і по довгих студіях опублікував недавно у Мюнхені у видавництві Гуґа Шмідта свою студію, в якій подає поважні докази, що згадана алябастрова голова Христа походить справді з першої четвертини століття по Христі та що цю голову міг викопати мистець, який бачив Христа. Покликуючись на досліди д-ра Ґрота, цей учений доказує, що матеріял, з якого зроблено голову Христа, походить із Палестини, або горішнього Єгипту, що обличча Христа представляє тип чисто жидівський, з довгим волоссям, побідними очима, отвертим і лагідним виразом лиця. Цікаве, що відома візіонерка з Конерсройту твердить, що бачила Христа якраз із таким самим обличчям, яке має алябастрова голова, найдена в Єрусалимі.

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ У БЕРЕСТЕЙСЬКІЙ ТВЕРДИНІ.

Народня Канцелярія УНДО звернулася до адвоката Василя Криницького в Берестю з проханням зібрати дані про арештованих бувших послів. На це одержала таку відповідь:

„На листа з дня 12. вересня у справі арештованих послів маю за честь повідомити, що в твердині берестейській дійсно находяться посли Паліїв, Целевич, Ліщинський та Коґут. На жаль, я позбавлений усякої можливости навязати контакт з арештованими. Раджу звернутись до адвоката у Варшаві тому, що без дозволу прокуратора Міхаловського, чи слідчого судді не можна навіть щось переслати арештованим, а для побачення потрібна довіреність".

„ЧЕСНІ ЧЕРНОВЕЦЬКІ КУПЦІ".

Черновецька поліція отримала від поліції в Буенос Айрес (Арґентина) повідомлення, що там заарештовано й покарано кількох черновецьких громадян, котрі занималися купном і продажю дівчат. На чолі чесної компанії стоїть Ізідор (Ізю) Ґольдштайн, головний актор злодійства в домі ювелірів Меделянського. Коли його хотіли заарештувати, то він вже був у дорозі до Америки. З собою узяв якусь Стефанію Дорек, яку там продав до розпустного дому. Дальше заарештовано „вершок чесноти", як вказує вже саме імя Еренбурґа, який продав якусь Яворську та ще кількох. У звязку з цим викриттям в Буенос Айрес наступить правдоподібно кілька арештовань у Чернівцях.

СМЕРТЬ УКРАЇНСЬКОЇ АРТИСТКИ.

На днях померла наґло на своїй літнівці біля Харкова відома українська співачка, перша мецосопраністка Державної Опери в Харкові, Катерина Копйова. Покійна, родом з Києва, була від літ артисткою російських оперових театрів, а від початків української опери першорядною силою в українських оперових театрах. Останні чотири роки працювала в Харкові разом зі своїм мужем, знаменитим баритоном В. Будневичем. Її пописові партії були: Кармен, Амнеріс (в „Аїді"), Настя (в „Тарасі Бульбі"), Няня („Евген Онеґін") і Ґрафиня („Винова краля").

АЖ ЦИҐАНИ ВИКЛИЧУТЬ СВІТОВУ РЕВОЛЮЦІЮ.

Центральний радянський видавничий інститут почав видавати місячник у циґанській мові. Цим місячником большевики хочуть збольшевичити циґанів цілого світа, надіючись, що цей мандрівний нарід зможе найлекше поширювати комунізм у цілому світі. Але, як відомо, циґанам ніхто дуже не вірить, та менше повірить, як циґани збольшевичаться.

МОСКВА ПРОТЕСТУЄ.

Москва вже прислала чотири протести проти кампанії, яку веде фінляндська преса проти радянської Росії в звязку з висвітленням діяльности Москви в Фінляндії. Фінлядський уряд лишає московські ноти без відповіди, бо вони написані російською мовою, якої Фінляндія не признає дипльоматичною мовою для своїх міжнародніх зносин.

КРАДІЖ ДЕРЖАВНИХ ГРОШЕЙ.

Бувший касієр 28. реґіменту в Болґраді (Румунія), капітан Нікулеску Думітру, вкрав один міліон левів з каси свого реґіменту. В дивізії відкрили його вибрики та приказали капітана заарештувати й відставити до арешту. Щоби вмерти гоноровo, Нікулеску струївся в арешті.

АРХЕОЛЬОҐІЧНІ ЗНАХІДКИ НА ПРИКАРПАТТЮ.

Краєвий музей Логоцького в Мукачеві розпочав свої розкопки в Товарі т. зв. „Озерного городу" серед болот біля Едова, пов. Береґів. Город (замок) цей — круґлява фортеця з рядом валів і ровів, що сполучувалися з трудом двома мостами на палях. Під середньовічним шаром у ґлибині 2 метри знайдено сліди камяної доби. Рівнож знайдено невідому стоянку з камяної доби на горі Ґомнольоґ біля Бодяків. На жаль, більша частина оселі знищена. На цьому місці знайдено дуже цінні рештки кераміки. Цікаві рештки глини з т. зв. „мазанок" (плетених з ґіляк і вимазаних глиною хат), на яких помітні сліди пластичних прикрас. Рештки ці яскраво свідчать про спорідненість цих мазанок з тими, які часто-густо зустрічаються в Галичині та Придніпрянщині, що вказує на єдність побуту та культури наших давніх попередників. Ввесь матеріял розкопок відіслано до мукачівського музею. В розкопках кермівничу участь беруть д-р Янкович, директор музею в Мукачеві, та д-р Беґм з чеського державного археольоґічного Інституту в Празі.

ДИКІ СВИНІ НА ПРИКАРПАТТЮ.

На гористому Прикарпаттю багацько диких свиней гуртами вирушило з лісів, особливо в свалявському повіті, й почали нищити й без того бідну вроду збіжжа та картопель. Раніше за ці шкоди шенборнський двір давав людям відшкодування дровами та пасовиськами. Але теперішні власники лісів, „Дроварсько-акційне Т-во „Лярториця" в Мукачеві, основуючись на казуїстиці чеського закону про полювання та годівлю високої звірини, і що дикі свині під цей закон не підходять — не хочуть взагалі брати відповідальности за шкідливу „діяльність" диких свиней, яких вони не годують, а тому і не хочуть не те що давати відшкодовання, але навіть дозволу на полювання та нищення дикої звірини, що „безоглядно нищать доробок бідного нашого населення. Треба очікувати, що під осінь ці шкоди досягнуть неймовірно великих наслідків, з якими боротися, без дозволу на полювання, місцевому населенню буде годі.

МАРШАЛ ПІЛСУДСЬКИЙ ОТВЕРТО СТАВ ДИКТАТОРОМ

ПЕРЕАРЕШТУВАВ БАГАТЬОХ УКРАЇНСЬКИХ ЛІДЕРІВ. БЕРЕТЬСЯ ДО НІМЦІВ У ШЛЕСЬКУ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Маршал Пілсудський уже отверто виявляє себе як диктатор Польщі. Розправившися зі своїми політичними противниками в Польщі він тепер безконтрольно хазяйнує в державі.

По його наказу арештовано більшість українських лідерів, а також лідерів інших народностей. Тепер він береться за остаточну ліквідацію терористично-революційних орґанізацій у німецькому Горішньому Шлеську та на українських землях під Польщею.

Політична ситуація в Польщі стає все більше напруженою. Акти саботажів зі сторони противників Пілсудського все зростають. Одночасно зростає й активність його прихильників.

МОСКВА ПРОТЕСТУЄ.

МОСКВА (СССР). — Радянський уряд вислав до ґубернатора Манджурії гостру протестаційну ноту проти допущення активности російських білоґвардійців на манджурській території. В ноті зазначується, що в Харбіні отверто працює над орґанізацією білоґвардійської армії ґенерал Дітріхс, який недавно приїхав з Парижа.

Білоґвардійці дістали на свою працю гроші від Японії, згідно з рішенням японського суду, який ухвалив передати в руки білоґвардійців ті фонди, котрі атаман Семенів зложив у японських банках. Москва попереджає ґубернатора Манджурії, що вона зробить відповідні висновки, коли в Манджурії далі буде провадитися формування білоґвардійців.

Ще від березня в Москві сидить манджурська комісія в справі уреґулювання питань, звязаних з останньою военною сутичкою Росії та Манджурії із-за Східно-Китайської залізниці. Та ця комісія нічого не робить, бо самі Китайці ухиляються від переговорів з большевиками.

ҐАНДІСТИ ХОЧУТЬ УТВОРИТИ ВЛАСНИЙ УРЯД.

БОМБЕЙ (Індія). — Члени індійського конґресу, які належать до партії Ґандія, плянують утворити всеіндуський уряд, виключно з членів своєї партії. Цей уряд має бути революційний та істнувати одночасно з леґальним індійським урядом і конґресом, який тепер істнує на підставі індійської конституції.

Це значить, що Ґандісти хочуть створити свій уряд на зразок того, як в Ірляндії був утворений уряд шінфейнерів, котрий провадив боротьбу з Анґлією за визволення Ірляндії.

РОЗҐРОМ ФІНЛЯНДСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Вже відомі остаточні наслідки виборів до фінляндського парляменту. В минулому парляменті комуністи мали 23 своїх послів, а тепер не здобули жадного мандату. Отже на виборах виявився повний політичний та моральний розґром комуністів.

Соціял-демократи здобули нових сім місць. Тепер вони мають в парляменті 66 своїх послів, а в старому їх було 59. Та всеж партії націоналістичні мають велику більшість, бо вони посідають 134 мандати з загального числа 200.

РАТУЮТЬ ПОЛЬЩУ.

ПАРИЖ (Франція). — Тут стало відомо, що ґрупа нюйорських банків на чолі з „Ірвінґ Бенк енд Трост Ко." рішила дати позичку польському урядови в сумі три міліони долярів. Польща за цю позичку має платити річно 7%.

БАЛКАНСЬКА ЮНІЯ.

АТЕНИ (Греція). — Конференція представників балканських держав: Греції, Юґославії та Болґарії, яка вже довший час відбувається тут, ухвалила принципово необхідність створення юнії балканських держав. Юнія ця властиво має бути тісним союзом суверених держав, які зобовязуються свої міждержавні непорозуміння вирішувати при помочі власного розємчого суду.

Цим способом думають оминути постійну загрозу балканської війни. Крім того мають бути вироблені принципи спільної міжнародньої політики на світовій арені, а також ріжні міждержавні порозуміння політичного, мілітарного та економічного характеру.

НОВІ ФРАНЦУСЬКІ КРУЖЛЯКИ.

ПАРИЖ (Франція). — В Бресті спущено на воду шість нових кружляків. Кожен кружляк має десять тисяч тон поємности. Звичайно вони збудовані й узброєні відповідно останнім вимогам воєнноморської науки.

На торжестві спущення кружляків був присутний президент републики та багато вищих воєнних і цивільних державних достойників. В своїй промові президент Думерґ заявив, що вся мілітарна політика Франції має виключно оборонну мету.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30. 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3. 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	0 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідае.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

РОБОТИ!

Президент Гувер виголосив в останніх днях чотири промови. Говорив до банкирів і взивав їх взяти провід в акції за ліквідацію економічної депресії. Говорив до робітників й обстоював високу заробітну платню та потребу співпраці капіталу з працею. Говорив далі й до американських леґіонерів і вказував на те, що край мусить бути готовий до оборони. А останню бесіду виголосив президент в Кінґс Мавнтен, там, де 150 літ тому лялася кров та клалися жертви, з котрих виросла та могутня держава, яка зветься Злученими Державами Америки. І дивним дивом склалося так, що на тих самих місцях ллється ще й тепер кров, а проливають її страйкуючі ткачі, котрі не можуть добитися права на юнійну орґанізацію й таку заробітну платню, з якої можна би вижити.

Всі ті бесіди президента переповнені глибокою вірою у велике майбутнє американського народа. Він вірить, що американський ґеній переборе всі перешкоди, та що ми стоїмо перед ерою нового добробуту. І нема дива, що президент так говорив. Бо слід йому так говорити. Ні навіть нема потреби сумніватися у щирість тих слів. І в те, що таки прийде конець економічній депресії й настануть кращі часи.

Але одно є замітне явище. Як знаємо з попередних літ, то на того рода промови президента завжди ждали з нетерпеливістю, а що більше, привязували до них особлившу вагу. А практично обявлялося це тим, що по тих промовах завжди біржа йшла вгору. Та цього року завважуємо якраз противне явище. По промовах президента цінні папери на біржі покотилися ще далі вниз, а многі впали ще нижче як в часі найбільшого краху у листопаді минулого року.

З того виходить, що оптимістичні промови і заяви урядових кол не ділають навіть на біржу, як давніще. Надто багато наговорено вже тих слів і надто багато прийшлося витерпіти izза того, що є гарні слова, а роботи нема. Тому зміни сентименту треба надіятися тоді, коли зміняться економічні обставини.

Американське робітництво не шукає розвязки теперішньої депресії у соціялізмі чи большевизмі. Воно знає, які нужди терпить робітник у большевицькім царстві. Але зла большевицька система не є виправданням для злої капіталістичної. Праця, відповідна заробітна платня і відповідне соціяльне забезпечення на случай старости, хороби чи безробіття є реальною відповідю на те, яка система краща. І на це жде американський робітник.

Д-р Остап Грицай.

ЛЯШНЯ СКАЖЕНІЄ

Нашій безталанній Галицькій Землі доводиться в безконечній черзі знову раз переживати шаліючу хвилю **ляцьких жорстокостей**, спрямованих з безоглядністю катівського лютування проти всього, що українське. Ще ось не прогомоніли понурі відгуки останнього великого процесу, покінченого покищо **засудженням українського студента Романа Біди на кару смерти**, а вже доходять до нас вісти про нові ляцькі ґвалти і страшливі безправства, довершувані в останньому часі на безборонному українському населенню нашої прадідної Галичини.

Ляшня береться вже **„розвязати всякі сепаратистичні українські орґанізації, себто Луги, Пласти, Соколи, Просвіти, Кооперативи та Союзи", далі „скасувати всі окремі українські школи, а спеціяльно ґімназії"**. Таке пише польська преса.

В Тернополі, Станиславові, Стрию, Калуші, Коломиї, Городенці, Бібреччині, Сокальщині, Львові, Перемишлі й инших містах ляцькі тюрми переповнені скрізь нашими людьми так, що ще хіба тільки в большевицьких тюрмах на нашій Україні тепер стільки українських жертв і мучеників, як в Польщі. Висаджують у воздух читальі, школи, кооперативи. Вбивають без суду невинних людей.

Скаженіє Ляшня!

Про плянову орґанізацію винищування всього, що українське, говориться в ляцькій пресі з безсоромною отвертістю, зі злодійським цинізмом, а передовсім з такою міною, начеб то мерзава Польща — щось найневинніше на світі, просто ідеальне прибіжище народів і тому пожалування гідна жертва гайдамацьких наступів зі сторони зненавиджених Українців. — „Tragedja Małopolski!" — горлає розшалілий „Ilustrowany Kurjer Codzienny" — „ratujmy kraj", „hajdamackie zbrodnie wołają do nieba o pomstę", „kres naszej cierpliwości" і таке инше, і ще ганебніше своїм робленим, брехливим обуренням, і то другі ляцькі ґазети зпід стягу брукової преси бють в той самий дзвін, з тою самою маскою неповинних загрожених жертв та зі злочинним цинізмом бандитів, що окровавлені мордом домагаються повернути увагу стеж на змилений слід. **І це власне таке непростиме, таке страшенно обурююче зі сторони ляцьких опришків: та безкрайна, чисто польська подлість, з якою Ляхи проголошують себе перед усім культурним світом в одно янголами мира, згоди і справедливости проти нас, Українців, затеж нас як непоправних бунтарів, яким тільки й те в голові, щоб проливати кров польських праведників та руйнувати тихомирні оселі „polskiego ludku!"** Що за безпримірна нікчемність ляцького мотлоху! Нічим усі ті **окаянні морди і вбивства**, що їх ляцькі кати допустилися досі на наших людях, починаючи ще з перших часів окупації Галичини, у смертельній тиші **тюрем на Баторія і Яхновича**. Нічим такий невимовно **огидний злочин**, як замучення на смерть бл. п. **Ольги Басарабової**. Нічим усі ті скритовбивчі морди на наших вязнях, якими окрівавили себе такі **окаянні катюги** зпід стягу ляцької поліції, як **Кайдани, Лукомські** і такі инші потвори. Нічим увесь нечуваний гніт ляцької деспотії на кожній области українського життя в Галичині; все те дрібниці, про які й говорити не доводиться, затеж справжня гроза, справжнє страхіття це, по думкам ляцького лоба, те все і виключно тільки те, що роблять у Східній Галичині — Українці! Ті тричі заковані, поневолені й поработені Ляхами Українці, яких свобода руху обмежена й без того до мінімальних границь, яких населення здебільшого в смердючих тюрмах, арештах та під дозором поліційних охран, яких преса спаралізована й омертвлена, здавлювана й здушена, всіми кнеблями нечуваної своєю самоволею цензури, яких горожанські права просто не істнують і яких парляментарне заступництво стероризоване до краю!

Скаженіюча Ляшня готова розіпняти наш народ на Голгофті повного політичного обезправнення, повного поневолення і найганебнішого поработнення, коли ми й зі своєї сторони не гукнемо на ввесь світ:

Край в небезпеці, народ над берегом пропасти, ставмо мужно чоло лютим ворогам!

До боротьби на життя і смерть!

До боротьби за визволення!

Цеж уже останні крайности те все, що діють Ляхи нам у погубу в Галичині. Наших людей вільно розбішеній Ляшні мордувати по вподобі й безкарно, начеб ми нині, в XX. ст., якісь неґри в ляцьких плянтаторів, а не культурний народ з історичними традиціями предовгих століть. Як один з найновіших доказів на слушність цього твердження я наводжу тут за звідомленням в перемиськім **„Українськім Голосі" — в ч. 35.** з д. 7. IX. ц. р. в новинці п. н. **„Загадкова справа"** — такий просто обурюючий факт: — „Дня 23. липня ц. р. відбувалися **в Любачеві** на військовій стрільниці вправи у стрілянню одного з відділів 39. п. полку. Стріляно сліпими набоями. Однак у одного з вояків, **Поляка Юлія Сікори**, найшлися невідомо звідки **гострі набої, якими він** почав стріляти і „припадково" поцілив другого вояка, **Українця Степана Ференца в груди, убиваючи його на місці.** Та справа „припадкового" убивства бл. п. Ференца Степана вяжеться дуже тісно з подією, що мала передтим місце в казармах. А саме у Ференца у скринці найшов одного разу один з підстаршин полку **український співаник**, в якому була вміщена пісня **„Ой та зажурились..."** Підстаршина велів читати Ференцові слова пісні, а коли він дочитав її до місця: „...задрожить тоді...", сказав до Ференца: **„Уважай, щоб ти ще тут не задрожав".** Це чули товариші бл. п. Ференца і вони то звязують одну подію з другою. Цікаво, що в тій справі не переведено досі належного слідства, вказуючи на убийника Сікору як на людину несповна розуму. Але чому в такому випадку непочитальних людей беруть до війська? Справа є надто поважна, щоб її можна вважати за не існуючу. В особі бл. п. Ференца Степана втратила громада доброго і визначного члена, родина дорогого сина, а військові товариші Українці сердечного приятеля".

Стільки, — очевидно з огляду на ляцьку цензуру — наш перемиський орґан. Але ми можемо собі уявити гаразд розпуку нещасних батьків покійника, яким у війську гине крівавими зусиллями вихована тай вигодувана дитина, гине марно мов беззахистне, дике звіря, кинене на поталу стрічному стрільцеві-розбишаці. А що, як тепер ляцькі капралі тай фельфебри, користаючи з повної безкарности за кожний злочин над Українцями, стануть собі в добрий час вистрілювати „припадковими" і „неосторожними" вистрілами кожного українського рекрута, наскільки цей їм не подобається?

Ляцькі кати роблять, що їм подобається, а наша парляментарна репрезентація тільки констатує свої невдачі. Тому не надіятися нашому народови якогось спасення від парляментарного пустомельства в Варшаві чи в Женеві. Нашому народові лишається нині тільки одна дорога до визволення:

Дорога боротьби, дорога революції.

МАСОВІ АРЕШТИ

(Передрук з львівського „Діла").

Арештування у Львові.

Польська преса повідомляє: У звязку з намаганими саботажами на головнім двірці у Львові і в околиці (заставлення шляху двічи камінням і перетинання телеґрафічних і телефонічних дротів) поліція арештувала м. ін.: Вол. Сохацького, бувш. ґімн. учня, Ів. Яроша, дентиста, торг. помічника Ів. Шмакалу, Вол. Повзанюка, Ст. Іваха та робітника Петра Костюка.

Арештування в Тернопільщині.

ПАТ повідомляє, нібито стверджено, що стирти в **Курівцях** (пов. Тернопіль) підпалили три ученики 7-мої кляси української ґімназії, замешкалі в Курівцях. Їх уже арештували та передали до розпорядимости прокуратора в Тернополі. Стирти в **Дичкові** буцімто підпалили також ученики 7-мої ґімн. кляси з того самого села. Також стирти в **Ходачкові** (власність Лінделя) та **в Купчинцях** (власність Завістовського), як твердить згадана урядова аґенція, нібито підпали українські ґімназисти.

Пишуть нам з Тернополя:

В ночі з суботи на неділю (з 20. на 21. вересня ц. р.) заряджено масові ревізії у всіх українських установах і в численних українських громадян у Тернополі, що тревали від вечора до пізних ранніх годин. Ревізію переводжено рівночасно в кільканацятьох місцях при помочі великої хмари поліції, яку стягнено до Тернополя навіть з дальших околиць. Переведено ревізії в льокалі Української Бесіди, Музичного Інституту ім. Лисенка, Молодої Громади, Українського Банку Кооперативного, філії „Просвіти", Рідної Школи, Подільського Союзу Кооператив, у Народній Торговлі, в склепі і фабриці паперців „Будучність", у всіх склепах „Відбудови Церкви", в льокалі „Сокола", Міщанського Братства, Української Бурси, української дівочої ґімназії Рідної Школи й української державної ґімназії, а рівночасно у місцевих громадян: був. посла д-ра Степана Барана, проф. Івана Боднара, проф. Ілярія Бриковича, проф. Івана Галущинського, адв. д-ра Івана Якимчука, канд. адв. Василя Бачинського, урядовця Українського Банку Кооп. Остапа Сіяка, адв. д-ра Олійника, дир. складу Народньої Торговлі Миколи Турина, Софії Зарицької і цілого ряду українських студентів. Ревізію в льокалі Української Бесіди розпочато зараз звечора, коли є там багато членів. Усіх присутніх поліція задержала на кілька годин тревання ревізії, списала з ними протоколи і звільнила щойно по закінченні ревізії. Розкинено бібліотеку, усі документи і річи філії „Просвіти", Подільськокго Союзу Кооператив, Народньої Торговлі; друкарні Салевича. У д-ра Якимчука розривано навіть образи і портрети, обстукувано стіни, а в кухні зірвано навіть підлогу. Висліди ревізії були всюди слідні і їх оглядали в неділю товпи цікавих. Про них повідомлено особисто віцевоєводу Дзєволтовського. У д-ра Барана ревізія тревала понад чотири години і по переглянені всіх актів і книжок — забрано один примірник „Розбудови Нації" за грудень 1929 і 7 примірників писаного машиновим письмом реферату про орґанізацію самоуправної праці в громадах. Арештовані: Остап Сіяк, начальник „Сокола" (він сидить у військовій вязниці), проф. Іван Галущинський, власник друкарні Олександер Салевич, Франц Колодій, торговельний помічник Нар. Торговлі та кількох студентів. У неділю, 21. вересня, поліція зареквірувала кільканацять автобусів, на яких понад сотня поліцаїв виїхала на ревізії по селах. Арешти переповнені.

Арештування в Козівщині.

Рано 17. IX. ц. р. арештувала поліція Вол. Білинського, службовика філії „Просвіти" в **Козовій,** на дорозі під Козівкою, як він вертав з обїздки по читальнях. Саме тої ночі згоріло в Ценеві й забудування одного кольоніста і це дало мабуть привід до арештовання п. Білинського. З уваги на те, що головою філії „Просвіти" в Козовій є адвокат д-р М. Стадник, у четвер пополудні повітовий староста з Бережан особисто приїхав автом на поліцію до Козови і казав його арештувати. Д-ра М. Стадника тримали на поліції цілу добу і передали в суд з обвинуваченням, що під притокою урядовця філії „Просвіти" прийняв... „саботажиста". Після переслухання звільнено д-ра М. Стадника, а В. Білинського задержано тимчасово в арештах до виявлення його роботи на місцях.

Арештування в Бучаччині.

Дня 18. вересня ц. р. увечері перевів суддя Смерека з повітового суду в Золотім Потоці при помочі поліції домашню й особисту ревізію в о. Івана Галібея, пароха в селі **Скоморохи,** після якої о. Галібея арештовано і замкнено в судовім арешті в Золотім Потоці. — Слідуючого дня переведено ревізії у пп. Миколи Кузєвича, завідуючого районової молочарні і Миколи Футія, книговодця. Їх обидвох рівнож придержано в судовім арешті в Золотім Потоці. Причини тих арештувань покищо невідомі.

Арештування в Станиславівщині.

Повідомляють нас зі Станиславова, що подані польською пресою вістки про арештування двох урядників тамошньої української ґімназії під замітом саботажів не відповідають дійсности. Як у численних інших випадках, так і тут польська преса подала цю вістку злобно з тією одинокою метою, аби здискредитувати українську ґімназію і нацькувати польське громадянство і владу проти нашої ґімназії і нашої молоді. У Станиславові арештувала поліція тільки двох колишніх учеників української ґімназії, які давно опинилися поза її мурами.

Арештування в інших повітах.

У Бібрці арештували Яр. Коцюмбаса, у Львові Вол. Сеницю, як твердить „Ґазета Поранна", у звязку з нападом на почтовий віз біля Бібрки. У Стрию перевели ревізію в Повітовім Союзі Кооператив.

Дня 22. вересня тисяч поліцаїв переводили далі ревізію в повітах: бережанськім, бобрецькім, підгаєцькім і рогатинськім. Сконфіскували нібито якусь скількість довгої та короткої пальної зброї, ручні ґранати, кілька скринь скельного пороху, чимало льонтів, скриньки вибухових матеріялів, нелеґальну літературу та кілька возів воєнного знаряддя. В чит. „Просвіти" в Козовій нібито найшли дві ґранати та скриньки вибухового матеріялу, а в читальні „Просвіти" в Підмихайлівцях ножиці до перетинання дроту. В Завалові поліція придержала трох людей „сильно підозрілих" у підпалі двох стирт збіжа Зільбермана й одної стирти д-ра Рачинського. В коваля Яр. Лавчака у Вербові (пов. Підгайці) найшли буцімто 6 кусників льонту. В Отинівцях (пов. Бібрка) арештували Дан. Меду „за переховування вибухового матеріялу", а одну особу за продавання карток на фонд УВО.

Улани забралися з Курівець.

Воєвідський уряд відкликав із Курівців (пов. Тернопіль) швадрон уланів. Сталося це тому, бо, як твердять польські газети, громадська рада зобовязалася взяти на себе відповідальність за евентуальні акти саботажу. Швадрон уланів перевезли в інший район тернопільського повіту, який „потерпів наслідком саботажів".

Петро Файхен.

ЛОВИ НА МОРЖІВ, ТЮЛЕНІВ І ЖІНОК

(2)

— Ти виїхав саньми?

— Мабуть так, — відповів тамтой покірно та збентежено.

— Здається, що ти рад би взяти щось із собою, — сказав з укритим спокоєм. — То візьми собі оце на спомин.

І шпурнув гарпуном, цим страшним оружжем, на свого суперника, який стояв збентежений та переляканий і навіть не думав боронитися. Вістря застрягло йому в стегні та спричинило страшну, але не смертельну рану. Увісакасік був занадто зарозумілий, щоби глядіти, як і куди засягнув його. Обняв Атітак за стан, кинув її (щоби так виявити свою відвагу) безцеремонно на сани, схопив батіг, ударив її кілька разів порядно, а потім підігнав собак, що були розбіглися по побережі.

Так минула весна та прийшло літо, гарне, полярне літо, коли цвіркають полярні птахи, а меви кричать, а нарвалі плавають по воді перед селами, люди збираються довкола ватри (палять не дровами, а товщем китів, моржів і т. п.) та варять товсте тюленеве мясо.

Та одного дня пробудили мешканців крики дітей, що наближається якийсь корабель. Усім людям у цій країні сняться в літі: кораблі, які привозять товари з країни білих; кораблі, які приносять пригоди та теми до балачок. Корабель показався перед селом, у якім володів Увісакасік. Усі вибігли з хат, жінки бігали сюди й туди, всі були вельми цікаві. Показалося, що корабель прямцює просто до них. Мущини пішли до своїх каяків (човнів) і відбили від берегів, щоби плисти на стрічу кораблеві. Відкіля приходить і чого хоче цей корабель, ніхто не знав. Знали тут кілька кораблів, що нераз припливали сюди. Були це експедиції або ловці китів, а все приносили з собою життя та ріжні речі, за якими так дуже тужили.

Цим разом були це американські мультиміліонери, що тут вибралися були на лови ведмедів і інших звірів; були це люди, що подорожували для приємности. Зпочатком літа приїхали у більш на південь положені села та забрали там на чердак Ескімосів із жінками та собаками й усякими причандалами, щоби їм помагали при ловах. Три богаті чоловіки зі своїми жінками жили тут таборовим життям, на спосіб, який їм найбільше сподобався. Та одного дня нараз мали того доволі, затужили за вибагливим життям в Америці, тому перервали мандрівку. Висадили Ескімосів у найближчому селі, не зважаючи па те, що їх засоби з весняних ловів були там, де їх забрали на корабель — далеко відсіля. Жінки нетерпеливилися, а Ескімоси їм обридли, хотіли вертати додому. Їх дотеперішних помічників висаджено з усім добром на беріг. Заплатили їм добре, дали їм цілі бочки сушениць (сушених овочів), скрині цукру та чаю, ножі, рушниці тай дров на сани, коби лише скоро покинули корабель, щоби за пів години міг знову плисти далі.

І за хвилю стояло на побережі чотирох людей, кождий з купою казочних річей, а корабель зникав на овиді, оставляючи за собою лише хмару диму.

Між прихожими був Сіґдлю й Алякасіна, бувша жінка Увісакасіка. Тепер були тут два ватажки в однім селі, а кожен із них мав силу та вплив.

Американці відїхали, не зачинаючи навіть ніякої торговлі. Тому Увісакасік мусів за мясо та шкіри купувати чай і цукор у своїх земляків, коли його жінки цього жадали. І побачив Алякасіну, свою бувшу жінку. Була в вовняній одежі та мала ще ріжні інші гарні річи. І вкінці почув у хаті розмову обох своїх жінок. Розмовляли так голосно, що все розумів.

Атітак говорила, що Алякасіна дістала скриньку на прибори до шиття, з зеркалом і що за таку скриньку віддала би життя.

— Ах, Алякасіна може радіти, що дістала чоловіка, за яким я була найперше віддана, — сказала.

Увісакасік вискочив і обіцяв їй скриньду з причандалами до шиття. Була це нероздумана, необачна обіцянка. Не знав, як сповнити її. Пішов до Сіґдлюового дому, застав лише чоловіка та сказав скоро, що хоче взяти назад свою жінку. Сіґдлю хотів якось відложити цю справу та дав виминаючу відповідь. Не любив поправді Алякасіни: була все гістерична, а крім того рука, що нею колись задушила свого сина, стала всихати — видно це був наслідок проклону старої неньки, та звисала тепер безвладно. Сіґдлю не був щасливий. Одначе позбутися жінки та сидіти самому, того не зробить ніякий богатий чоловік. Не мав теж охоти дивитися на Увісакасіка з трома жінками. Не бажав суперечки, одначе жінка за жінку, це було найменше жадання. Тому старався залагодити справу.

— Хочеш може нині в ночі спати з моєю жінкою? — спитався.

— Нині в ночі та коли лише матиму охоту, — відповів Увісакасік.

— Ну, коли так, то обміняймося жінками, — сказав Сіґдлю все ще дуже привітливо.

— Нічого не буду вимінювати. Візьму собі, що схочу, — відповів Увісакасік. — Я є паном у цьому селі.

(Конець буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ОЛБАНІ, Н. Й.

Перша Стейтова Конвенція Укр. Амер. Демократичних Клюбів.

Доконано великого діла. На стейтовій конвенції Українсько - Американських Демократичних Клюбів, яка відбула свої наради в Олбані й Вотервлит в днях 4. і 5. жовтня, покликано до життя нову політичну організацію: **Союз Українсько - Американських Демократичних Клюбів Стейту Ню Йорк.**

Місцем осідку організації буде місто Ню Йорк. До першої екзекутиви цеї централі демократичних клюбів ввійшли: Іван Базар, предс.; Михайло Рудий, заст. предс.; Юліян Павчак, другий заступник і організатор; Михайло Радик, секретар; Степан Заблоцький, касієр. До контролі вибрано слідуючих: Д. Зальопаний, І. Урбан і П. Пняга. Головними радними стали слідуючі: С. Павка, М. Пізняк, І. Слободзян, Д. Мерена, В. Футулуйчук, О. Ґадз, С. Цюпка, В. Осухівський, П. Качмар і Й. Берник.

Наради відбулися в повній гармонії. Делеґати виявили повне розуміння ваги справи. Був гарний настрій і гарний вислід нарад.

Ухвалено й вислано протестуючі резолюції до Вашингтону й до Ліґи Націй у звязку з польським терором у Галичині та вбивством пок. Головінського.

Крім того вислано привітну телеграму до У. Н. Союза з подякою за висилку делеґата на конвенцію.

Конвенція виявила своє признання Обєднанню за його народну працю та поручила централі й відділам бути в звязку з Обєднанням та попирати його акцію.

Перший день нарад конвенції відбувся в Олбані в галі Лицарів Колюмба. Конвенцію відкрив тимчасовий предсідатель М. Радик. Говорив по англійськи про потребу створення централі укр. амер. демократичних клюбів.

Стейтовий сенатор Вилієм Т. Бирн виголосив коротку, але палку бесіду, в якій згадав про ті часи, коли то повставав зародок американської держави. Він підніс, що в тих часах зїхалося до Филаделфії всього 55 людей, себто менше як на оту конвенцію, і та горстка положила підвалини під могутню державу. Він надмінив, що й там було повно перешкод, амбіцій, а навіть зрад, але це все побила одна велика ідея і завзята постава одиниць. В такий самий спосіб, говорив сенатор, може повстати велика й сильна організація з ухвал того гуртка, який зїхався на ту конвенцію.

Мисс Ґрейс А. Ріві, „депюті секретері оф стейт оф Ню Йорк" повитала конвенцію як ту, яку називають „бабкою" українських демократів у стейті Ню Йорк.

Адвокат Вилієм Морей зазначив, що він не має ніякого інтересу складати Українцям якісь компліменти, але серце його казало йому сюди прибути, щоби висказати делеґатам свою радість зприводу того зїзду, бо він знає українських іміґрантів як чесних і благородних людей, знає і їх старокраєві болі й їх державницькі змагання.

Дальшу частину нарад ведено по українськи. Громадянин І. Урбан привитав делеґатів від імени Тимчасового Комітету, який скликав конвенцію. Предсідателем конвенції вибрано гром. М. Радика, котрий представив делеґатам, яку саме організацію треба створити та які обовязки спочивають на Українцях як американських горожанах.

На заступників предсідателя вибрано Ю. Павчака й І. Базара. Секретарювали: Д. Зальопаний і В. Осухівський. Верифікаційна комісія (Павчак, Зальопаний, Урбан) сконстатувала, що прибули делеґати з таких місцевостей: Ню Йорк, Степлетон, Трой, Геркімер, Рачестер, Вотервлит, Ром, Амстердам, Когос, Сиракюз, Олбані. Всіх делеґатів було 50. Були ще й репрезентанти ріжних товариств, яких члени держаться демократичної партії.

До резолюційної комісії вибрано громадян: Пізняка, Павку, Радика, Мерену, Маліґловку. На неї наложено обовязки пресової комісії.

Пополудневі наради відкрив предсідатель Ю. Павчак відчитанням привітної телеґрами, надісланої з канцелярії говернора Рузвелта, а рівнож письма від товариств і гром. М. Мурашка, головного предсідателя У. Н. Союза.

Д-р Л. Мишуга передав привіт від У. Н. Союза й його органу „Свободи". Він підніс, що У. Н. Союз був, є і буде завжди там, де зачинають добру й хосенну роботу. Як найстарша наша організація, говорив д-р Мишуга, У. Н. Союз змушений був забирати завжди слово у всіх проявах життя нашої організації, бо на Союз і його орган звикли глядіти як на провід нашої іміґрації. У. Н. Союз не є ні демократичною ні републиканською організацією. Він має у своїх рядах чесних і ідейних членів, котрі належать до ріжних партій. Політичний напрям „Свободи", коли ходить про національний бік справи, є назначений ухвалами конвенцій У. Н. Союза. Щодо американського життя, У. Н. Союз старається підховати через свій орган свідомих горожан, таких, щоби вміли обстати за свої національні й робітничі права. У. Н. Союз і „Свобода", говорив далі д-р Мишуга, хочуть щоб український робітник розумів справу обезпечення на старість чи від безробіття, щоби він розумів, чому саме треба бути проти приватної власности над водяними силами, про що саме йде боротьба в нюйорськім стейті й т. п. І тому саме У. Н. Союз витає повстання першої централі демократичних клюбів стейту Ню Йорк, бо вірить, що вона причиниться до політичного освідомлення нашого робітництва.

Зложив ще привіт делеґат і піонір горожанських клюбів гром. Д. Мерена, котрий прибув з Лемківщини до Америки ще в 1887 р.

Звіт з діяльности Тимчасового Уряду зложили: Іван Урбан, В. Футулуйчук і секретар Д. Зальопаний.

Конвенція пошанувала ревну, безкорисну, чесну й видатну працю Тимчасового Комітету повстанням з місць. Особливе признання дано секретареви Д. Зальопаному за його велику й тяжку працю.

Гром. Ю. Павчак виголосив реферат про нашу участь в американськім житті й організацію централі. Він підніс, що треба дати клюбам точну програму праці, а далі обговорив справу молодечих, спортових, жіночих відділів і справу органу централі.

Гром. Г. Туркевич говорив про потребу дальшої допомоги Рідному Краєви й особливу допомогу бойовій акції. Знову гром. Маліґловка говорив про потребу культурно-наукової праці, зверненої не тільки для освідомлення старшого покоління, але в першу чергу для освідомлення молоді. Гром. Зальопаний говорив про кооперацію як форму економічної еманципації нашого народа.

Д-р Мишуга зібрав ті реферати разом і начеркнув спільний плян майбутньої праці. Адвокат М. Пізняк, тут роджений, говорив, що він має тут зі школи багато приятелів Італійців, Німців, Американців, з якими жиє дуже сердечно. Але прийшов до переконання, що це не дає його серцю того задоволення, яке він має, коли приятелює з Українцями як своїми братами, коли займається українськими справами. І це саме заставило його прибути на конвенцію. Потім обговорив широко завдання політичної орґанізації Американських Українців.

Гром. Брилінський представив діяльність Укр. Амер. Дем. Клюбу в Ню Йорку.

Адвокат Радик підніс, що централя не повинна відбирати иншим тої роботи, яку вони досі вели і вестимуть далі. Централя повинна з ними жити в згоді й кооперувати. А найбільше дбати, щоби стати дійсною американською політичною організацією, бо тоді вона більше допоможе й старому краєви. Радить заглянути до Елис Айленд, пурґавзів і подивитися, скільки є там Українців.

Гром. Туркевич звертає увагу, що він знає горожанські клюби инших народів а всі вони не забувають за своїх рідних у старім краю і їм далі помагають. Те мусять памятати й українські клюби.

Гром. Базар каже, що ми будемо вести американську політику, але ні на хвилю не забудемо за той наш край, де ллється кров і попиратимемо ту щиру працю, яку веде наше Обєднання як наша начальна політична організація.

Гром. Заблоцький стверджує, що коли є наші люди на Елис Айленд, чи в домах божевільних, чи в пурґавзах без нашої опіки, то це тільки ті, котрі ніколи не належали до ніякої організації й не інтересувалися народним життям. Хто належав до У. Н. Союза чи до инших організацій, за того члени дбають, того відвідують.

У всіх порушених тут справах забирало голос багато делеґатів. Майже всі присутні висказували свої думки.

В годині 7 вечером закінчено наради. Делеґати відїхали до Вотервлит, де їх запросив Народний Дім до себе на гостину. Вечера пройшла дуже гарно серед промов, співу і виступу танцюристів школи Авраменка. Тостмейстром був о. Гундяк.

В неділю продовжувано наради, які тревали цілий день. Остаточно установлено назву і осідок та вибрано уряд. До контрольної комісії вибрано трох членів Тимчасового Комітету, щоби вони мали змогу контролювати політичну й фінансову господарку нового уряду та уважати, щоби їх ідея розвивалася по тім шляху, який вони розпочали.

До Головної Ради покликано по одному делеґатові з кождого клюбу.

Слідуюча конвенція має відбутися за рік у місті Трой.

Наложено вкладку по 5 центів від члена, яку мають вплачувати клюби до централі. Щодо органу дано централі директиву, щоби виробила плян і предложила клюбам.

Конвенцію закрив гром. Ю. Павчак прощальним словом, загріваючи делеґатів до дальшої праці. Делеґати розійшлися по відспіванню національного гимну з вірою, що започаткували добру й гарну роботу.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Готуються до Листопадового Свята.

Дня 5 жовтня відбулися збори в справі Листопадового Свята. Збори були скликані бувшим Комітетом Листопадового Свята з минувшого року. На збори явилися представники 35 братств, товариств і громад міста Филаделфії.

Збори відбулися в серіозним настрою. Ухвалено відсвяткувати Свято Листопада в неділю, 16-го листопада. Рано відбудеться величаве поминальне богослуження в українській церкві, а ввечорі святочний концерт. В концерті бере участь Український Хор ім. О. Кошиця. На бесідника рішено запросити недавно прибувшого гостя з Рідного Краю.

До переведення Листопадового Свята вибрано Комітет із представників присутних товариств, а іменно: Теодор Свистун, предсідатель; Теодор Й. Грицей, заст. предсідателя; Стефан Слободян, секретар; Петро Кобильник, касієр.

Рішено відбути слідуючі наради дня 19-го жовтня, на котрі запрошено всіх представників українських організацій Филаделфії. Хочеться вірити, що на слідуючих нарадах будуть заступлені всі товариства, бо теперішні події в Рідним Краю заставляють всіх свідомих Українців до найбільшої участи в заманіфестованню нашої національної солідарности. А нагодою до такого заманіфестовання є якраз Свято Першого Листопада.

Филаделфієць.

—o—

НЮ БРОНСВИК, Н. ДЖ.

Ювилей основання міста.

Місто Ню Бронсвик, Н. Дж., обходить цього року 250-літню річницю свого заснування та 200-літню річницю одержання чартеру від тодішнього англійського короля Юрія Другого, котрим цю громаду піднесено до назви міста (city).

Всі його мешканці взагалі, а зокрема національні ґрупи, які тут поселилися, беруть у цім урочистім обході участь. Ми, Українці, теж не могли лишитися позаду й хоч нас тут мала громада, то всеж рішили взяти участь у святі, щоби при тій нагоді дати себе пізнати ширшому загалови Американців. На святі будуть представники федерального правительства, стейту Ню Джерзи й навіть дипльоматичні представники деяких чужих держав.

Наша участь в тім обході буде така:

В неділю, дня 12-го жовтня на святочнім концерті буде співати український хор „Будучність" з Нюарку, під управою проф. Ю. Кириченка. Концерт розпічнеться о год. 7.30 вечером в Стейт Театрі при Лівінґстон Евеню. Вступ на цей концерт вільний.

Другий день в понеділок, 13-го жовтня, Українці осібною ґрупою візьмуть участь у величавім поході вулицями міста. Учасники нашого відділу будуть машерувати почасти прибрані в народні строї. Спереду буде йти „фловт", уладжений нашим балетмайстром В. Авраменком і сценічним декоратором Бражником з Ню Йорку.

Щоби звеличити український відділ походу, Українці з Ню Бронсвику запрошують до співучасти наших громадян з Перт Амбой, Бавнд Брук, Плейнфілд, Савт Плейнфілд, Менвіл, Pаpітан і других місцевостей. Збиратиметься наш відділ на гали при Ню Стріт, зараз коло Нелсон Стр., в 1-шій год. пополудні. Після походу відбудеться в тій самій гали спільна забава з музикою, на яку запрошається всіх чесних громадян місцевих і околичних.

Ю. Л.

Батько (до сина): Коли ти вже конче хочеш женитися з дочкою того бизнесмена, то не зволікай. Кождого дня шкода процентів від її шістьдесять тисячного віна!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

З гостини на боєву акцію.

Дня 13 серпня відбулося в нас весілля п. Івана Тарнавського, котрий одружився з п-ною Геленою Данчо. Громадянин Тарнавський є добре знаний в нашій громаді як чесна, характерна й ідейна людина. Є він головним секретарем Нашого Українського Банку в Клівленді. Разом з тим викінчує студії й вже вкоротці матимемо в нім свого українського адвоката.

Молода пара запросила дирекцію Українського Банку до себе на гостину, на якій при веселій забаві не забули присутні й за рідний край. Підписаний згадав за останні події в краю, а присутні зложили $33 на допомогу боєвій акції. Збірку переслано до краю через Обєднанне.

Жертвували: Іван і Гелена Тарнавські $5; І. Кованда $5; по $3: В. Волянський, Г. Кухта; по $2: А. Барбер, Д. Гавриляк, А. Білінський, С. Палівода, М. Колодій, Й. Цьобан, Т. Папа; по $1: Г. Волянський, Г. Денега, І. Мацюляк.

В. Волянський.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

На Рідну Школу.

Українська Народня Школа в Асторії вислала на допомогу Рідній Школі в краю $50.

А. Климишин, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Заграва довкруги.

Час покінчити з танками! Тим способом зощаджену енергію краще зужити на поміч у боротьбі з ворогами.

Хвиля важніша як Бондар з критикою, Авраменко з танками, а редактори з заввагами. Залучаю чек для УВО на $10. Рівночасно закликаю до жертв у тій самій сумі панів Бондаря, Авраменка й редакторів. Сповнений заклик прошу оголосити.

П. Гаврилів.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

На Рідний Край.

Громадянин П. Подоляк переслав до Обєднання $10, призначивши по $2 на Рідну Школу, Просвіту, УВО, інвалідів і сироти.

ШИКАГО, ІЛЛ.

На УВО.

На зборах національних товариств в справі протестаційного віча і на самім вічу розпродала підписана „Сурму" і брошурку „Лицарі нерівного бою" на суму $8.50, які заслала на бойову акцію через наше „Обєднанніє".

Мирослава Мусійчук.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє всіх членів, що місячний і спеціяльний мітінг відбудеться в суботу, 11 жовтня, в годині 8-мій ввечір, в гали церковній, 49-51 Бікон Ст. Проситься всіх членів прибути на мітінг, бо є дуже важні організаційні справи до полагодження. — Іван Тарнавський, предс., Олекса Шумський, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Я. Укр. Тов. „Буковина" повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 11 жовтня, в годині 8-мій ввечір, в Укр. Роб. Домі, 13 Іст 3-тя вул. — М. Т. Паламарук, секр.

Господиня: Якжеж тобі, Ганю, сподобалося на опері?

Наймичка: Дуже гарно, прошу пані.

Господиня: А яку оперу давали?

Наймичка: „Купало".

Господиня: А то ти познайомилася з Вахнянином?

Наймичка: Ні, прошу пані, він називається Артемко Сус.

ЖИТТЯ В РАЮ.

З листа з південної Радянської України.

Наводимо тут уривки з листа дружини одного інтелігента-Українця, який працює на полудні Радянської України. Місцевість і назвисько із зрозумілих причин пропускаємо.

„Ціни на продукти — пише ця жінка. — знову підскочили і ростуть тепер буквально що години. Нині я знову стояла в „хвості" від 7 години рано до 4.30 пополудни за нашими місячними пайками і дістала на дві особи півтора фунта круп та 2 і пів фунта цукру. Робітники і діти дістають більше, то значить, що робітники і діти можуть наїстися, але нам не вільно. Мій чоловік має високо відповідальну посаду в центрі хліборобського краю, але наїстися йому не вільно. Працюй і голодуй! От якраз вернув він з новиною: у найближчий свій вільний день мусить іти носити цеґли для одної нової будови протягом 5 годин; норма (значить обовязковий вислід праці) ще не визначена. Бачите, як тут мучать людей: біржа повна безробітних, але спеціялістів мобілізують в їх день відпочинку до робіт зовсім не по їхньому фаху.

„Металеві гроші зникають щораз; ніхто не має видати решти з рубля; хочеш, чи не хочеш, мусиш стільки набрати, щоби видати цілого рубля.

„Фунт барабоьь коштує 55 коп., фунт рижу 2 рублі (рубель = пів доляра). Тепер маємо ще ярини й овочі, але що принесе нам зима, знає один Бог. Та що поможе писати Вам про нашу нужду. Все має свій кінець, як мало початок. Так і ці неможливі відносини знайдуть свій кінець, а кінець буде такий, як і початок, значить — голод, з тою ріжницею, що другий голод покличе ще більше жертв ніж перший. Тоді були ще запаси богачів, тепер їх нема, а навіть колиб і були, нема їх за що міняти, хіба за сучасну „літературу", бо її маємо до схочу. По відомостям тутешніх часописів у жадній країні не живеться людям так гарно, як у нас; ми навіть можемо наїстися до сита. Дійсно, населення в більшости вже переїджене, але... викладами. Вірте мені, таких поступів у голодуванню, як ми зробили, рідко хто зуміє зробити. Одного дня в місяці можна наїстися, тоді, коли дають продукти, а решту 29 днів треба постити. Голод робить людей злими і викликує спротив; хіба й вони (уряд) до цього стремлять, щоби викликати заворушення. Невдовзі будемо ходити і голими, бо дають лиш по півтора метра матерії на особу на пів року і то якийсь прозорий перкаль. Вовняні матерії дістають тільки жінки ріжних агентів. Ниток також нема. Словом, при великім поступі не маємо нічого, тільки тюрми виростають як гриби по дощі; на то стає ще фондів. Найкраще живеться тим, що провели своє життя пяними у рові; нині вони стоять у великих почестях, виголошують палкі промови, словом: вони є мужами сучасности.

„Від знайомої М. жадають посвідчення, чи її батько (помер у 1919 р. на тиф) не був розстріляний як контрреволюціонер. Доки цього не докаже, не дістане ані хліба, ані інших продуктів, ані посади. З робітничої біржі її усунено, бо в часі, як мобілізували до ношення каміння, вона здавала іспит і тому не могла туди йти".

Батлер поступив до заїздного дому в холодний груднeвий вечір. Усі місця біля ватри були заняті. Не було де загрітися.

— Хлопче! — сказав Батлер до послугача — занесіть порцію устриць мойому коневі до стайні.

— Пан певно хотіли сказати вівса? — спитав хлопець.

— Я знаю, що говорю. Занеси мерщій коневі добру порцію устриць.

Хлопець послухав, а всі, хто сидів при ватрі, пішли за ним, аби поглянути, як то кінь їстиме устриці. Тимчасом Батлер розсівся біля ватри. За хвильку вертається хлопець, а за ним гурток цікавих.

— Пане, ваш кінь не хоче їсти устриць, — сказав хлопець.

— Так? не хоче? Ну, то дай їх мені, я зїм! — відповів Батлер.

ВІСТИ З СІЧОВОГО БАЗАРУ „СУРМА".

103 ЕВЕНЮ, НЮ ЙОРК.

Другі з ряду того року „Театер Парті" Сурми відбудуться дня 14-го сего місяця. О годині пятій пополудни діти, котрі зійдуться до Української Галі, 28 Іст 7-ма улиця, підуть парами до Галівуд Театру, межи 6-ою і 7-ою улицею Евню „Ей" (напроти стору Сурми). До участи запрашається всіх українських дітей і родичів.

Гарно заповідається в Ню Йорку концерт проф. В. Ємця на 19-го с. м., судячи по продажі тікетів в сторі. Купують тікети навіть такі, що про В. Ємця ще не чули. Лиш треба поговорити, розтолкувати та показати фотографії. Сподіваємося, що прийде більше Українців на концерт Ємця, або принаймні тільки, що Поляків іде на концерт Падеревського.

З краю прийшли всі видання Червоної Калини. Також Літопис Червоної Калини і Літ.-Науковий Вістник за жовтень. Календар Просвіти і др.

Відвідали Сурму: о. Бонн і Стефан Дмитрик, Палмертон, Па. Володимир Владика з Ансонії, Конн. Ілія Пагуш з Вунсакет, Р. Ай. Анна Старовецька з Ст. Клер, Па. Тимко Кулеба з Мавнтсвіл, В. Ва.

Купили минувшого тижня від Сурми: П. Кузів з Бронкс, Стромберґ Комбінейшен. Й. Прухницький і Тоні Піджінік з Елмгорст, купили нові „медовс" Вашінг Машинн". Й. Любінецький, Едісон радіо. В. Фурик, Едісон радіо. П. Сучинський, Віктор комбінацію. П. Славута, Маджестик.

Минувшого тижня в тих рядках подано, що потреба до праці в Сурмі ще від 6 до 8 людей. А це: доброго буккіпера, радіо механіка, двох до демонстровання електричних прален і 2 до демонстровання електричних айсбаксів. Доси ще не зголосився ні оден. Цікаво, чому? Чи не хотять працювати з українськім підприємстві, чи нема підготовлених і до цего. Якби оголосив, що треба до майнів, або якої залізної фабрики, то певно, що вікна повибивалиб, так дерлися би — то праця, а бизнес, продажа, то не чесна робота — хай Жиди то роблять!

Що як що, але електричні домашні пральні продавати, то є дуже легка, а навіть благородна робота. Улекшиться господині тяжку роботу, защадиться гроші, як що вона дає до пральні, і защадиться на шматтю. Повище в тих рядках подано, що продано дві пральні. Продав їх припадково наш радіо-сейлезмен Д. Шагай. І так: Зайшов вставляти радіо, дивиться господині засапана, з закоченими руками, заталапана коло синку зігнулася і негодна піднестися. Шагай каже: Місис, то ви ще руками перете? — Ну, а чим? — Та машиною. — Та якою машиною? — Та такою, що сама пере. — Є, я чула, що є такі машини, але так з дня на день відкладаємо, треба буде десь піти і подивитися. — Нащо вам де йти. Чекайте, не періть, по полудни привеземо вам машину за 15 мінут все ваше шмаття буде випране і викручене. На другий день вступив Шагай чи може треба машину забрати, бо щойно купили радіо. Але господиня сказала: „шоби я лиш одні оверґози прала на тій машині раз на тиждень, то та машина мені оплатиться і я буду її тримати. Тай, казав Шагай, що господиня була така вдоволена тою машиною, що мало не поцілувала його, що він її виратував від тої тяжкої праці. — Коли ви дістанете таку сатисфакцію за свою роботу в шапі чи в майні?

Бизнес не є не чесне діло. Він є таким, якцм є особа. що його провадить.